

A hospice betegellátó tevékenység áttekintése, 2006

A Magyar Hospice-Palliatív Egyesület felmérésének eredményei

A Magyar Hospice-Palliatív Egyesület munkatársai 2006-ban 55 hospice betegellátó szervezetnek küldtek ki statisztikai adatlapot, és 52 szervezettől kaptunk vissza adatokat. Az alábbiakban ennek a statisztikai felmérésnek az eredményeit ismertetjük.

2006-ban 55 betegellátó szervezet végzett aktív hospice tevékenységet Magyarországon, az alábbi szervezeti megoszlásban:

- 11 hospice bentfekvő részleg (164 ágygal)
- 34 hospice házigondozó csoport
- 6 ápolási otthonban ill. idősek otthonában hospice jellegű ellátás (51 ágygal)
- 4 hospice mobil team (kórházi, ill. intézményi hospice támogató csoport)

Összesen 215 hospice ágy volt 2006-ban Magyarországon.

OEP finanszírozást 39 szervezet kapott hospice ellátásra: 11 hospice bentfekvő részleg, és 29 otthoni ellátó csoport. Az OEP finanszírozás a 43/1999-es finanszírozási kormányrendelet 8. melléklete alapján a krónikus ellátások címszó alatt, kiemelt rehabilitációs ellátásként történt a bentfekvő részlegek esetében (1,5-ös szorzó, napi 5300 Ft), az otthoni hospice ellátás esetében az otthoni szakápolás 1,2-es szorzójával 3600 Ft/nap volt. (A nem kiemelt krónikus ellátás 1,2-es szorzóval 4900 Ft/nap, az otthoni szakápolás 3000 Ft/vizit).

2006-ban 4260 volt az ellátott hospice betegek száma (1991 és 2006 között összesen **22.218**). A bentfekvő részlegek 1967, az ápolási otthonok 104, a mobil támogató csoportok 105, az otthoni hospice szolgálatok 2084 hospice beteget láttak el. A daganatos betegek aránya 95 % volt, az átlagos gondozási idő bentfekvő részlegek esetében 21,6 nap, otthoni hospice szolgálatok esetében 38,6 nap volt. A daganatos betegségek kivül elsősorban különböző szív- és érrendszeri megbetegedések szerepeltek diagnózisként a betegellátásban.

Komplex tevékenységet három városban: Budapesten, Miskolcon és Pécsen találhatunk. A Budapest Hospice Ház (Magyar Hospice Alapítvány) a bentfekvő részlegen és a házi gondozás koordinációs központján kívül helyt ad fájdalomambulanciának, pszichoonkológiai rendelésnek, telefonos lelkisegély-szolgálatnak, gyászcsoporthoz és nappali szanatóriumnak is. A miskolci Erzsébet Hospice Otthon (Erzsébet Hospice Alapítvány) is hasonló szolgáltatásokat működtet. Pécsen bentfekvő, házi és szociális ellátás, valamint oktatási központ működik.

Hospice/palliatív bentfekvő részlegek, 2006¹

1. Gyula, Pándy Kálmán Kórház	(1994)	20 ágy
2. Budapest, Szent László Kórház	(1995)	20 ágy
3. Miskolc, Semmelweis Kórház	(1995)	20 ágy
4. Pécs, Irgalmas Hospice	(2004)	18 ágy
5. Pécs, megyei Kórház	(2004)	15 ágy
6. Eger, Markhot F. Kórház	(2004)	10 ágy
7. Esztergom, Vaszary F. Kórház	(2004)	10 ágy
8. Budapest, MÁV Kórház	(2004)	10 ágy
9. Budapest, MAZSIHISZ Szeretetkórház	(2004)	10 ágy
10. Budapest Hospice Ház	(2005)	10 ágy
11. Nagykanizsai Kórház	(2006)	11 ágy
Összesen:		164 ágy

Ápolási otthonok és idősek otthonai, ahol hospice ellátás folyik, 2006

1. Sóstó, Idősek Otthona	(1997)	10 ágy
2. Pécs, Ápolási Intézet	(1998)	4 ágy
3. Szederkény, Időskorúak Otthona	(1999)	5 ágy
4. Tatabánya, Nefelejcs Ápolóház	(1999)	5 ágy
5. Hajdúböszörmény, Idősek Otthona	(2002)	15 ágy
6. Debrecen, Szent Erzsébet Hospice	(2003)	12 ágy
Összesen:		51 ágy

Hospice házi gondozást végző szervezetek, 2006

1. Bp., Magyar Hospice Alapítvány	(1991)
2. Szombathely, Hospice Alapítvány	(1992)
3. Miskolc, Erzsébet Hospice Alapítvány	(1994)
4. Tatabánya, Hospice Szeretetszolgálat Alapítvány	(1994)
5. Debrecen, Szent Erzsébet (volt Ispotály) Hospice	(1994)
6. Székesfehérvár, Help 17.Bt. Ápolási Szolgálat	(1995)
7. Nagymaros, Pax Corporis Alapítvány	(1995)
8. Pécs, Szociális Háló Egyesület	(1996)
9. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat	(1997)
10. Kecskemét, Ölelő Kéz Alapítvány	(1995)
11. Ruzsa, Bánfi Szakápolási Szolgálat	(1999)
12. Kaposvár, Nevitt Otthonápolási Szolg.	(1999)
13. Szegedi Hospice Alapítvány	(2002)
14. Pécs-Baranyai Hospice Alapítvány	(2004)
15. Békéscsaba, Csahó Eü.Bt	(2004)
16. Mártély, Csernai Kft	(2004)
17. Recsk, Rencia Bt	(2004)
18. Eger, Agria 2000 Kft	(2004)
19. Esztergom, Vaszary Kolos Kórház	(2004)
20. Mátraterenye, Koher Bt.	(2004)
21. Salgótarján, NRG-i	(2004)
22. Salgótarján, Tábita Bt	(2004)
23. Nagykanizsa, Ápoló Kéz	(2004)
24. Zalaegerszeg, Mónika Kft	(2004)
25. Budapest, Szent Rita Kft.	(2004)
26. Százhalombatta, Gondoskodás 2000 Bt.	(2004)
27. Szolnok, Morpheus Kft	(2005)
28. Novaj, Menedékhely Alapítvány	(2005)
29. Szeged, Gondoskodás 2003 Bt	(2005)

¹ Zárójelben az alakulás, illetve a hospice ellátás elkezdésének éve látható

30. Ercsi, Benedikt 2001 Eü. Kft	(2005)
31. Majosháza, Református Egyházközségek	(2005)
32. Cegléd, Homecare 2002 Bt	(2005)
33. Váci Homecare Bt	(2005)
34. Veszprém, Fehér Galamb Alapítvány	(2005)

Hospice mobil team-ek (intézményi támogató csoportok), 2006

1. Dombóvár, „Életet az éveknek” Alapítvány	(2001)
2. Dombóvár, Alkony-Támasz Alapítvány	(2001)
3. Budapest, Magyar Hospice Alapítvány	(2001)
4. Sopron, Magyar Máltai Szeretetszolgálat	(2006)

A személyi ellátottság a következőképpen változott az elmúlt években:

Hospice személyzet, 1995 (11 szervezet)	Hospice személyzet, 2005 (49 szervezet)	Hospice személyzet, 2006 (55 szervezet)
22 orvos	69 orvos	104 orvos
74 nővér	364 nővér	524 nővér
8 gyógytornász	64 gyógytornász	79 gyógytornász
10 pszichológus	49 pszichológus/mentálhigiénikus	57 pszichológus/mentálhigiénikus
28 önkéntes	124 önkéntes	140 önkéntes
6 lelkész	40 lelkész	40 lelkész
7 szociális munkás	44 szociális munkás	41 szociális munkás
5 dietetikus	31 dietetikus	40 dietetikus
11 adminisztrátor	47 adminisztrátor/koordinátor	44 adminisztrátor/koordinátor
2 foglalkozás terapeuta	7 foglalkozás terapeuta	11 foglalkozás terapeuta
	10 gyászolókat segítő	9 gyászolókat segítő
	5 mentőtiszt	4 mentőtiszt
Összesen: 321 fő	Összesen: 854 fő	Összesen: 1093 fő

Összesen 1093 szakember, illetve önkéntes segítő dolgozott a hospice ellátásban 2006-ban.

A hospice minimumfeltételekről szóló rendelet (15/2004. (III.8.) ESZCSM rendelet) előírja a tanfolyami végzettséget minden hospice munkatárs számára. Az adatszolgáltatás szerint a hospice-okban dolgozók közül az orvosok 63%-a, az ápolók 77%-a, a gyógytornászok 67%-a, a pszichológusok/mentálhigiénikusok 55%-a, az önkéntesek 86%-a, a lelkészek 43%-a, a szociális munkások 55%-a, a dietetikusok 53%-a, az adminisztrátorok/koordinátorok 74%-a, a foglalkozásterapeuták 45%-a és a gyászolókat segítő 78%-a végzett hospice tanfolyamot vagy palliatív továbbképzést.

A működés forrásait tekintve a fentebb említett OEP támogatás csak mintegy 50%-át teszi ki a valódi hospice ellátásnak, és az igazi, minőségi hospice működéshez szükséges az egyéb források keresése is. Az OEP finanszírozással nem rendelkező szolgálatok alapítványi, szociális és egyéb támogatásból tartják fenn magukat, de a 42 hospice OEP finanszírozással rendelkező szolgálat közül 23 jelezte, hogy egyéb forrást is felhasználtak 2006-ban:

Hospice szolgálat neve (hospice tevékenység kezdete)	Egyéb források
Magyar Hospice Alapítvány (1991)	Adományok, SZJA 1%-a
Szombathelyi Hospice Alapítvány (1992)	Önkormányzat, pályázatok (NCA), SZJA 1%-a, vállalkozók, magánszemélyek adományai
Miskolc, Erzsébet Hospice Alapítvány (1994)	Pályázatok, adományok, SZJA 1%-a
Gyula, Pándy Kálmán Hospice Osztály (1994)	Alapítványi támogatás

Debrecen, Szent Erzsébet Hospice Házi Beteg gondozás (1994)	Szt. Erzsébet Otthon támogatása
Miskolc, Erzsébet Hospice Otthon (1995)	Alapítványi támogatás
Budapest, László Kórház (1995)	Alapítványi támogatás
Pécs, Szociális Háló Egyesület (1996)	Pályázatok
Kaposvár, Nevitt Cindy Szolgálat (1996)	Vállalkozói támogatás, alapítványi támogatás
Sóstói Idősek Otthona, Hospice Részleg, Naplemente Alapítvány (1997)	Pályázatok, magánszemélyek támogatása
Tatabánya, Nefejejs Ápoló Ház (1999)	Alapítványi támogatás, SZJA 1%-a
Pécs, Betegápoló Irgalmas Rend, Hospice (2004)	Irgalmas rendi támogatás, adományok
Eger, Markhoz Ferenc Kórház, Hospice (2004)	Pályázat
Budapest, MÁV Kórház, Hospice (2004)	Karitatív adományok
Zalaegerszeg, Mónika Bt (2004)	Alapítványi támogatás
Pécs-Baranyai Hospice Alapítvány (2004)	Önkormányzati támogatás, adományok, SZJA 1%-a
Budapest, Szent Rita Szolgálat (2004)	Adományok, pályázatok
Pécs, Baranya megyei Kórház, Hospice (2004)	Alapítványi támogatás
Budapest Hospice Ház (2005)	Pályázatok, vállalkozók, magánszemélyek adományai
Szeged, Gondoskodás 2003 (2005)	Alapítványi támogatás
Majosháza, Református Egyházközség Szolgálata (2005)	Adományok
Salgótarján, Tábita Szolgálat (2005)	Alapítványi támogatás
Váci Home Care (2005)	Alapítványi támogatás

A tavalyi 14 -hez képest ez öröndetes növekedést mutat, és több újonnan alakult hospice is él ezekkel a lehetőségekkel!

A szervezetek által kiemelt legfőbb nehézségek az alábbi problémák köré csoportosulnak:

1. anyagi források szűkössége, forráshiány
2. képzett szakemberek hiánya (betöltetlen orvosi státusz, gyakori orvosváltás, egyéb szakemberek, pl. pszichológus, illetve önkéntesek hiánya, a családorvosok képzetlensége a fájdalomcsillapítás terén);
3. infrastrukturális nehézségek: kistélepülések elérésének nehézségei, koordinációs problémák;
4. szemléleti problémák, kommunikációs nehézségek: hiányos tájékoztatás, kevés információ a hospice ellátásról a kórházak, házi orvosok körében; orvosi bizonytalanság a hospice ellátást elrendelést illetően; kompetenciák tisztázatlansága a családorvos és a hospice orvos között; a családdal való kommunikáció nehézségei. A hospice orvos nem írhat fel segédeszközöket, tápszert, a nővérek nem köthetnek be otthon gyógyszeres infúziót. Ezek miatt sokszor sajnos a betegek későn - vagy egyáltalán nem - kerülnek hospice ellátásba.
5. OEP finanszírozás követésének nehézségei, dokumentációs és adminisztratív problémák: állandó és követhetetlen jogszabályváltozások, a "túldokumentálás" kötelezettsége. A napi finanszírozás nem tükrözi a tényleges ellátást (ld. egy nap több vizit, több óra lehet);
6. kevés a hospice bentfekvő részleg, illetve a hospice ágy;
7. a terminális stádium meghatározásának problémái, a betegek felvilágosításának hiánya a hospice-ba kerülés előtt;
8. a haldokló beteg kezelő személyzet lelki kifáradása, kiégettsége.

Melléklet: A hospice betegellátásra vonatkozó aktuális rendeletek

43/1999 (III.3.) Kormányrendelet 8. sz. melléklete a finanszírozásról

Krónikus ellátások

Kódja	Megnevezése	Szorzója
00001	Ápolási tevékenység	1,0
00015	Krónikus és általános rehabilitációs ellátás	1,2
00016	Kiemelt rehabilitációs ellátás (onkológiai, kardiológiai, gyermek-egészségügyi, szakmai minősítésű mozgásszervi) és pályázati úton befogadott hospice ellátás	1,5
00017	Központi idegrendszeri sérültek és tartós légzésbénultak	3,3
00018	Szakmai minősítésű pszichiátriai rehabilitációs ellátás	1,4

2. számú melléklet az 54/2006. (XII. 29.) EüM rendelethez

Szakmacsoport		Szakma
42	Ápolás	Ápolási osztály
		Intézeti hospice

3. A 41/2007.(III.13.) Korm. Rendelet szerint a 2007.március 31-ig befogadott otthoni hospice ellátások szerződésesei 2008. december 31-ig meghosszabbíthatóak.

4. 43/1999 (III.3.) Kormányrendelet 35.§-a az otthoni hospice ellátás finanszírozásáról

Maximum 50 nap, az otthoni szakápolás alapidíjának 120%-a (ez kétszer meghosszabbítható)

15/2004. (III. 8.) ESZCSM rendelet a hospice minimumfeltételekről

http://www.hospice.hu/docu/rendelet_minimumfeltetelekről.pdf

Összeállította: Dr. Hegedűs Katalin, Magyar Hospice-Palliatív Egyesület

www.hospice.hu